

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Kohajda László ügyvéd által képviselt felperesnek a Bakos László megbízott igazgató által képviselt alperes ellen fegyelmi határozat hatályon kívül helyezése iránt az Egri Munkaügyi Bíróságnál 4.M.492/2007. szám alatt megindított és másodfokon a Heves Megyei Bíróság 2.Mf.25.282/2008/5. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2009. október 19. napján megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Heves Megyei Bíróság 2.Mf.25.282/2008/5. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes keresetében az alperes fegyelmi határozatának hatályon kívül helyezését kérte annak megállapításával, hogy a munkáltató a közalkalmazotti jogviszonyát jogellenesen szüntette meg, és erre tekintettel a törvényben előírt jogkövetkezmények viselésére köteles.

Az Egri Munkaügyi Bíróság 4.M.492/2007/15. számú ítéletével az alperes 2007. július 4-én meghozott fegyelmi határozatát hatályon kívül helyezte és mentesítette a felperest az abban foglaltak alól. Kötelezte az alperest, hogy fizessen a felperesnek elmaradt illetmény címén 603.350 forintot, 90 nap felmentési időre járó illetmény címén 448.772 forintot, 8 hónap végkielégítés jogcímén 877.600 forintot, 27 nap szabadság megváltásként 134.630 forintot, a jogellenesség jogkövetkezményeként pedig 2 havi átlagilletményt, 219.400 forintot. A bíróság a felperes ezt meghaladó kereseti kérelmeit elutasította, és az alperest perköltség fizetésére kötelezte.

A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1984. augusztus 1-jétől állt gyermekfelügyelőként a sajátos nevelést igénylő gyerekek oktatásával és nevelésével foglalkozó alperes alkalmazásában.

A felperessel szemben 2007. május 11-én az alperesi oktatási intézmény vezetője fegyelmi eljárást indított. Az iskola fegyelmi tanácsa 2007. július 4-én kelt fegyelmi határozatával megállapította, hogy a felperes súlyos fegyelmi vétséget követett el, és elbocsátás fegyelmi büntetéssel sújtotta. A határozat rögzítette, hogy a közalkalmazott 2007. április 12-én szóban megfenyegette, majd megütötte B. F. 8. osztályos tanulót, amellyel megsértette az 1993. évi LXXIX. törvény 10. §-ának (2) bekezdésében

foglaltakat, mivel a tanulót testi fenyegetésnek vetette alá. Erre figyelemmel a Kjt. 25. § (2) bekezdés g) pontja, valamint 45-52. §-ában foglaltak alapján elbocsátás fegyelmi büntetéssel sújtotta.

A munkaügyi bíróság álláspontja szerint a felperes 23 évi eredményes közalkalmazotti jogviszonyával szemben aránytalanul súlyos a büntetés amiatt, hogy egy alkalommal egy pofon elcsattant a tanuló provokatív magatartása következtében. A bíróság akként mérlegelt, hogy a fegyelmi büntetésben részesülő felperesnél a munkáltatónak, így a fegyelmi tanácsnak a fokozatosság elvét is be kellett tartania, és annak megfelelően megállapítani a cselekménnyel arányban álló fegyelmi büntetést. Mivel a felperes nem kérte a közalkalmazotti jogviszonyának helyreállítását, hanem azt igényelte, hogy a bíróságok a közalkalmazotti jogviszony megszüntetése jogellenességének jogkövetkezményeit alkalmazzák, a bíróság elmaradt ítéletéről, 90 nap felmentési időre járó átlagkereset, 2007. évben járó, de igénybe nem vett és meg nem váltott 27 nap szabadság megfizetésére, valamint perköltség viselésre kötelezte az alperest. A jogellenesség jogkövetkezményeként a bíróság a törvényi minimumot a 2 havi átlagilletményt állapította meg figyelemmel arra, hogy a felperes a fegyelmi vétséget egyébként elkövette.

Az alperes fellebbezése és a felperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró Heves Megyei Bíróság 2.Mf.25.282/2008/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és kimondta, hogy az alperes 2007. július 4. napján kelt fegyelmi határozatában kiszabott fegyelmi büntetést elbocsátásról az előmeneteli rendszerben történő várakozási idő 1 évvel történő meghosszabbítására mérséklí. Megállapította, hogy a felperes állásából történő felfüggesztése az ítélet jogerőre emelkedésével megszűnik. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 866.628 forint összeget és annak 2008. március 1-jétől a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és az alperest 20.000 forint elsőfokú részperköltség megfizetésére kötelezte kimondva, hogy a másodfokú eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes vétke kötelezettségszegését B. F. 8. osztályos tanuló tiszteletlen, agresszív, oktatási intézménybe nem illő magatartása váltotta ki, ezért az alperes 2007. július 4. napján meghozott fegyelmi határozatát megváltoztatta, és a felperest fegyelmi büntetésként a Kjt. 45. § (2) bekezdés b) pontja alapján az előmeneteli rendszerben történő várakozási idő 1 évvel történő meghosszabbításával sújtotta. Ennek során figyelemmel volt az MK 108. számú állásfoglalással módosított MK 64. számú kollégiumi állásfoglalás 1. pontjában rögzítettek.

Az elbocsátáskor hatályos Kjt. 52. § (1) bekezdése szerint a fegyelmi határozatot az ellene benyújtott kereset jogerős elbírálásáig végrehajtani nem szabad. Ha azonban a közalkalmazott a kereset benyújtására nyitvaálló határidő eltelte, vagy a kereset jogerős elbírálása előtt a közalkalmazotti jogviszonyt megszünteti, a határozat végrehajthatóvá válik. A másodfokú bíróság utalt a Kjt. 48. §-ában foglaltakra, és arra, hogy a felperes részére a felfüggesztés megszűntéig díjazás jár, amit az alperes köteles a középátlagos idővel számított késedelmi kamattal a rendelkező rész szerint megfizetni.

Az elbocsátás fegyelmi büntetés a hivatkozott Kjt. 52. § (1) bekezdés alapján nem szüntette meg a felperes közalkalmazotti jogviszonyát - álláshelyén jelenleg is szerződéses alkalmazott van, és azt a felperes sem szüntette meg a kereset jogerős elbírálása előtt -, ezért a felperest a Kjt. 48. § (4) és (5) bekezdése szerinti összeg illeti meg, és nem a jogellenes megszüntetéshez kapcsolódó, és a perben érvényesített igények.

A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen az ítéletek „megváltoztatásával” az alperes kereset szerinti marasztalását, másodlagosan az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte az alperes perköltség fizetésre kötelezése mellett.

A felülvizsgálati érvelés szerint a bíróságok nem vették figyelembe azt a tényt, hogy a felperes 23 éve dolgozik az alperesnél, soha nem fenyegetett, és soha nem ütött meg egyetlen tanuló sem. Nem vizsgálták azt a lényeges kérdést, hogy mikor és milyen célzattal (fegyelmezés vagy önvédelem) történt a felperes részéről az állítólagos ütés. A bizonyítékok mérlegelésének körében nem szabad figyelmen kívül hagyni a szemtanúk személyét. A négy tanuló vallomása nem teljes értékű egyrészt azért, mert kiskorúak, másrészt azért, mivel mind a négyen 70 IQ alatti képességekkel rendelkeznek. Ők valamennyien akarategységben voltak annak érdekében, hogy a történetek nem az ő „rosszalkodásuk”, hanem a felperes magatartása miatt következett be.

A felperes hivatkozása szerint a per folyamán többször kifejtette, miszerint nem kívánja az elbocsátás fegyelmi büntetéssel megszüntetett közalkalmazotti jogviszonyának helyreállítását. Tévedett tehát a másodfokú bíróság akkor, amikor az ítéletében úgy tekintette, hogy az alperes nem szüntette meg a közalkalmazotti jogviszonyt, és ez az ítélet meghozatalakor is fennáll. Ezzel szemben valójában az alperes megszüntette a közalkalmazotti jogviszonyt, de a törvényi rendelkezések miatt azt nem hajtotta végre, hanem csak felfüggesztette a felperest állásából. Ez azonban nem jelentheti azt, hogy a bírósági jóváhagyás után nem hajtotta volna végre az elbocsátást.

A felperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság megsértette a Pp. 3. §-ának (2) bekezdésében megfogalmazott kereseti kérelemhez kötöttség elvét is, mert olyan ítéletet hozott, amit a felperes nem kért. A büntetés mértékének enyhítése nem volt kereseti követelés, mindvégig a megalapozatlan elbocsátás fegyelmi büntetés következményeinek (12 havi átlagkereset) alkalmazását igényelte. Így a kereseti kérelem körében kellett a bíróságoknak a döntésüket meghozni.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult. Álláspontja szerint a fegyelmi bizottság a Kjt. előírásainak mindenben megfelelő módon járt el, és az általa meghozott fegyelmi határozat is megfelelt a jogszabályi előírásoknak. Az eljárás során megállapítást nyert, hogy a felperes elkövette a fegyelmi vétséget a felügyeletére bízott enyhe fokban értelmi fogyatékos fiattal szemben. A másodfokú bíróság döntése a közalkalmazotti jogviszony helyreállításával kapcsolatban jogszerű volt, a felperes a szabadsága letöltése után a munkát felvette, 7 hónap múlva áthelyezéssel került egy másik munkahelyre. Ekkor sem a perre hivatkozott, csak az utazási távolságot jelölte meg a munkahelyváltás okaként. Az alperes szóban előterjesztett álláspontja (ami a fegyelmi határozat hatályában fenntartását tartalmazta) csatlakozó felülvizsgálati kérelemnek minősült, és mint ilyen nem volt értékelhető a [Pp. 273. § (6) bekezdés] a felülvizsgálati eljárásban.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 275. §-ának (1) bekezdésére tekintettel a rendelkezésre álló periratok alapján dönt, nincs helye a bizonyítékok újra értékelésének, azaz felülmérlegelésének. Az ügy érdemét érintő jogszabálysértést a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen és logikátlan, iratellenes, nem megfelelően indokolt mérlegelése valósíthat meg [Pp. 206. § (1) bekezdés, 221. § (1) bekezdés, BH 2001/197., BH 2002/29.].

A felülvizsgálati kérelemben hivatkozottak jogszabálysértés megállapítására nem adtak módot.

Az eljáró bíróságok helytállóan állapították meg, hogy a felperes B. F. 8. osztályos tanulót szóváltást követően megütötte. Nem volt megalapozott azon felülvizsgálati érvelés, hogy a bíróságok nem vizsgálták, miszerint a felperes fegyelmezés, vagy önvédelem miatt bántalmazta-e „állítólagosan” a diákot. A rendelkezésre álló adatok, különösen K. M. I. 2007. május 10-én B. F. fegyelmi tárgyalásán tett nyilatkozata egyértelműen azt támasztotta alá, hogy a felperes a nevelésére bízott tanulót megütötte, mégpedig nem védekezése során. Nevezett tanú vallomása szerint „ezután J. felállt, és egyszer szájba vágta.... A gyerekek is azt mondták nekem,

hogy többször is ütött J.." (irat). Mindez egyértelműen cáfolja, hogy a felperes önvédelemből ütötte meg a tanulót. Ebből következően pedig helyesen állapították meg a bíróságok, hogy a felperes megsértette az 1993. évi LXXIX. törvény 10. §-ának (2) bekezdésében foglaltakat, így elkövette a terhére rótt fegyelmi vétséget.

Alaptalanul sérelmezte a felperes azt is felülvizsgálati kérelmében, hogy a másodfokú bíróság megsértette a Kjt. 34. §-ának (3) bekezdésében, valamint az Mt. 100. §-ának (4) bekezdésében foglaltakat.

A fegyelmi elbocsátás meghozatalának időpontjára tekintettel hatályos Kjt. 52. §-ának (1) bekezdése szerint a fegyelmi határozatot az ellene benyújtott kereset jogerős elbírálásáig végrehajtani nem szabad. Ha azonban a közalkalmazott a kereset benyújtására nyitvaálló határidő eltelte vagy a kereset jogerős elbírálása előtt a közalkalmazotti jogviszonyt megszünteti, a határozat végrehajthatóvá válik.

A Kjt. 48. §-ának (1) bekezdése értelmében a vizsgálóbiztos javaslatára a fegyelmi eljárás megindítója a fegyelmi eljárás alá vont közalkalmazottat a fegyelmi eljárás befejezéséig az állásából az (1) bekezdés c) pontban meghatározott esetekben felfüggesztheti. Ugyanezen § (2) bekezdése szerint pedig az (1) bekezdéstől eltérően az elbocsátás fegyelmi büntetéssel a határozat jogerőre emelkedéséig a felfüggesztés együtt jár. A jogerős ítélet helytállóan hivatkozott a Kjt. 48. §-ának (2) bekezdésére tehát, amikor azt állapította meg, hogy a felperes állásából fel van függesztve, ami az ítélet jogerőre emelkedésével szűnik meg a Kjt. 48. § (3) bekezdése szerint.

A fentiek alapján alaptalan azon felülvizsgálati álláspont, hogy „a felperes helyett a bíróság döntött” a közalkalmazotti jogviszony helyreállításának kérdésében. A jogerős ítélet helytállóan fejtette ki, hogy a Kjt. 52. § (1) bekezdés alapján a felperes közalkalmazotti jogviszonyát nem szüntette meg a fegyelmi határozat, a jogszabály alapján pedig a bíróságnak nincs hatásköre a jogviszony felszámolására. A másodfokú eljárás során a felperes maga is úgy nyilatkozott, hogy „a fegyelmi büntetés hatálya alatt nem kívántam a munkát felvenni, ezt ismételten, amikor a tanévkezdő értekezlet volt, bejelentettem az igazgatónőnek.” (jegyzőkönyv). Ugyancsak tévesen hivatkozott a felperes felülvizsgálati kérelmében a Pp. 3. §-ának (2) bekezdésében megfogalmazottak szerinti keresethez kötöttség elvének megsértésére is. A következőkes ítélezési gyakorlat szerint ugyanis nincs akadálya annak, hogy a bíróság a fegyelmi határozat hatályon kívül helyezése iránti kérelem ellenére a büntetést enyhítse (MD II.725.). Ebből következően a másodfokú bíróság helytálló döntést hozott a felperes

vonatkozásában, mivel a terhére rótt cselekmény elkövetése ítéleti bizonyossággal megállapítást nyert.

A kifejtettek alapján a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az alperesnek igazolt költsége nem volt, ezért ebben a körben a bíróság a határozathozatalt mellőzte a Pp. 79. § (1) bekezdés alapján.

A felülvizsgálati eljárás illetékét az adott ügyben még irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2009. október 19.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Sztojkoné dr. Hajdu Edit s.k. bíró
A kiadmány hitelével: Nné tisztviselő